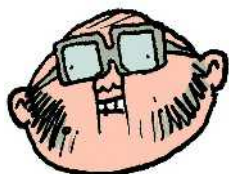

Heimo Vesa, 49 v.
Tutkija, Fingerpoli
(sdp)

Riitta, 57 v.
Kahvilatyöntekijä,
Kahvila Aromi
(komm)

Armas Homelius, 64 v.
Kaupunginjohtaja
(kepu)

Päivi Kankkonen, 46 v.
Lähihoitaja
(kepu)

”Kun Fingerpori kysyy, silloin vastataan.” (Uudehko viidakon sanonta.)

Me kääntäjät olemme harvoin itse esillä, toimimme pikemminkin tekstiviidakon varjoissa. Hyppäsin silti urheasti pieneen Fingerpori-pohdintaan kuin Diana uimahyppytornista, sillä olenhan toiminut sarjakuvakääntäjänä vuosituhanen alusta lähtien ja kääntänyt muiden töiden lisäksi Mustanaamiota noin 17 600 sivua. Ja mielestäni Fingerporin yksi riemastuttavimmista henkilöistä on juuri Mustanaamiota erehdyttävästi muistuttava parodiahahmo.

Mustanaamio tarjoaakin oivat ainekset parodiaan: hän on varsin inhimillinen vailla erityisiä supervoimia, mutta hahmon asut ja asuinpaikat sekä lakoniset sutkaukset suorastaan kutsuvat luoviin jatkokehittelyihin, maidonjuonnista ja vuoristosudesta puhumattakaan. Pertti Jarla on aiheen äärellä tehnyt herkkulista työtä ja nostanut oman versionsa Mustanaamiosta myös tämän albumin kansikuvaksi. Lisäksi Mustanaamio täyttää 90 vuotta vuonna 2026, eli on aihetta juhlia Vaeltavaa aavetta muistotoisesti.

Sarjakuva on kääntämisen alana haastava mutta mahdollittoman kiinnostava. Monin paikoin se muistuttaa av-kääntämistä, sillä käännöstä luodessaan kääntäjän on molemmissa otettava huomioon niin käytettävissä oleva tila kuin yhteensopivuus kuvan kanssa. Kääntäjän on tunnettava tarpeeksi hyvin kohdekulttuuria, jotta hän keksii sanaleikeille yhtä huvittavat ilmaukset myös käännökseen. Fingerporinkin käännökset muille

kielille ovat takuulla tuottaneet kääntäjilleen päänsivaa, mutta joka kielessä on omat sutkauksensa, joista voi poimia ja muokata jotain kuvan tapahtumiin sopivaa.

Sarjakuvassa kuten muussakin kaunokirjallisuudessa tärkeää on juuri tunnelma, joka syntyy muun muassa tyylistä ja rytmistä. Kun sarjakuvan teksti istuu kuvien maailmaan, teos soljuu eteenpäin elokuvan lailla ja kuvat tuntuvat lähes liikkuvan. Ainakin itselläni ensimmäisen käännöskierroksen tuotos saattaa olla hieman kiva, mutta varmistettuani kaiken asiasisällön teen tekstille ”vinkeytyskierroksen” (oma termi), jolloin väriltään käännöstä vielä lähemmäksi alkuteoksen tunnelmaa.

Työt eivät minulla yleensä tule uniin, mutta sarjakuvat ovat visuaalisesti niin voimakas taidemuoto, että olen unessani kuullut, millainen ääni Mustanaamiolla on, ja nähnyt useampaankin kertaan, että ihmisillä oli päänsä päällä puhekuplat, joihin asioiden oli mahdollista, olipa sanottavaa sitten paljon tahi vähän. Tämäkin esimerkki osoittaa kuvan ja tekstin yhteispelin tehoa. Toivottavasti erimaalaiset kollegani ovat nähneet hauskoja unia Fingerporin parissa pakartaessaan!

Mustanaamio sanoo: lukekaa sarjakuvia!

Sirpa Alkunen
Kaunokirjallisuuden suomentaja

Irma Kääriäinen, 45 v.
Lentoemäntä,
Fingerair
(vihr)

Allan Kurma, 48 v.
Sekatyömies
(sit)

Asko Arimo
Vilenius, 49 v.
Ornitologi
(libe)

Rieti, 13 v.
Kissa
(ei sit)

